

SVENSKT NÄRINGS LIV

Justitiedepartementet

L3

Teresia Danielsson

103 33 Stockholm

Vår referens/dnr:

2020-199

Er referens/dnr:

Ju2020/04028

2021-01-14

Remissvar

Svenskt Näringslivs synpunkter på Ds 2020:25, Gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program

Föreningen Svenskt Näringsliv har givits möjlighet att lämna synpunkter på Ds 2020:25, Gränsöverskridande tillgång till radio- och tv-program och vill framföra följande. Förslagen innebär genomförande av ett EU-direktiv och vi tillstyrker till stora delar förslaget för genomförande.

1. Inledande kommentarer

Grunderna för förslagen finns att hämta i det direktiv som antogs den 17 april 2019 Europarlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/789 om fastställande av bestämmelser för utövandet av upphovsrätt och närstående rättigheter tillämpliga på vissa av sändarföretagens onlinesändningar och vidaresändningar av radio- och tv-program och om ändring av rådets direktiv 93/83/EEG. Det nationella utrymmet som lämnats lagstiftaren är därför begränsat.

Med anledning av de inledande avsnitten i utredningen vill vi dock göra några påpekanden. Ett första viktigt påpekande gäller synen på upphovsrättens utveckling. Det faktum att det äldre direktivet har behövt ändras visar på behovet av ett nytt sätt att arbeta med upphovsrätsfrågorna. Regleringen behöver i högre utsträckning bli teknikneutral och principbaserad.

En annan sak värd att notera gäller beskrivningen av det upphovsrättsliga regelverket. Få rättsområden har en så stark internationell prägel som upphovsrätten. Det stämmer visserligen att upphovsrättslagen är den svenska lagen på området. Den tar dock sitt avstamp i såväl internationella överenskommelser som unionsrätten. Beskrivningen i utredningen tycks alltför mycket utgå från en stark nationell prägel med visst internationellt inflytande.

Svenskt Näringsliv Confederation of Swedish Enterprise

Postadress/Address: SE-114 82 Stockholm Besök/Visitors: Storgatan 19 Telefon/Phone: +46 (0)8 553 430 00
www.svensktnaringsliv.se Org. Nr: 802000-1858

Direktiven, såväl det gamla som det nya, är skapade för att hantera frågor av stor betydelse. Verk och andra upphovsrättsligt skyddade prestationer måste kunna flöda över nationsgränser. Digitaliseringen gör detta lättare och regelverken bör vara möjliggörare.

Det är bra att EU arbetar aktivt med frågor kring harmonisering av de upphovsrättsliga regelverken. Sättet som detta görs på, genom en uppsjö av direktiv, är dock långt ifrån optimal. Ur ett långsiktigt perspektiv bör upphovsrätten harmoniseras i sin helhet på EU-nivå.

2. En ny ursprungslandsprincip

Konstruktionen med en ny ursprungslandsprincip är en välkommen modernisering och minskar fragmentiseringen på denna del av upphovsrättsmarknaden.

När det gäller vilka verk och prestationer som omfattas blir det tydligt att svensk rätt har egna särlösningar. Det är helt förståeligt att frågan om rätten till fotografisk bild i 49 a § upphovsrättslagen inte omfattades av förevarande utredningsuppdrag. I ett längre perspektiv bör dock eftersträvas att svensk rätt inte har den typen av särlösningar. Vad som omfattas av ett skydd behöver vara harmoniserat inom EU.

Svenskt Näringsliv ansluter sig till den föreslagna linjen av att den svenska lagtexten beträffande vilken användning som omfattas bör ligga så nära direktivet som möjligt.

3. Vidaresändning av radio och tv

Avtalslicenskonstruktioner är bra för massklarering av upphovsrättsliga nyttjanden, så även i det här fallet.

Från Svenskt Näringslivs sida vill vi dock göra några särskilda påpekanden. Från användarhåll innebär lösningen en möjlighet att säkerställa att verk och andra prestationer får användas. Från rättighetshavarperspektiv är det dock inte alls säkert att rätt personer får rätt ersättningar. Detta gäller särskilt sådan vidaresändning som sker av material som skapas av privatpersoner eller upphovsmän i andra länder.

Det är angeläget att det skapas förutsättningar för en balanserad avtalsmarknad och en konkurrensneutral klarering. För Svenskt Näringslivs del är det viktigt att avtalsfriheten respekteras så långt det bara är möjligt.

På flera ställen i utredningen hänvisas till att frågor ska överlämnas till avtalsmarknadens parter. Upphovsrättsligt skyddade prestationer skapas ofta av flera personer, där relationen mellan personerna kan se helt olika ut. Här är viktigt att parternas avtalsfrihet är utgångspunkten.

4. Utsändning av radio och tv vid sk direktinjicering

En första notering är att det även här diskuteras den svenska särlösningen för fotografisk bild, vilket visar på ett harmoniseringsbehov.

Centralt i denna del är dock om reglerna ska genomföras eller inte. Det faktum att det inte verkar som om direktinjicering sker i Sverige idag kan inte vara ett skäl för att inte genomföra reglerna. För en aktör som vill använda sig av direktinjicering uppstår i så fall en mängd frågor om vad som faktiskt gäller. Det bör därför finnas skrivningar om detta i upphovsrättslagen, vilket gör att aktörer inte behöver vända sig direkt till direktivet för att veta vad som gäller.

Magnus Wallerå
Chef Avdelningen för utbildning, forskning och innovation

Christina Wainikka
Policyexpert för immaterialrätt